

sincs. Hadd menjen a dolog vaktában előre gonosz tekintetekkel és szavakkal, lenézéssel, elkülönődéssel és közömbösséggel, míg az ilyen ember az északi sark hidegétől körülvéve nem érzi magát. Vannak olyan hibás emberek, akiknek aztán éveken át, talán egész életükben, kell bűnhődniök, pedig — ami azt illeti — rendszeren nem a legrosszabbak. Így ingadozunk mi tétován ide-oda a hallgatás és elnézés, az elpalástolás és a vak örjöngés között. A mi büntetéseink éppen nem az életből, hanem a halálból jönnek. Nem az védekeznek bennünk, ami szent és új, hanem pusztán a megzavarodás kénytelen alkalmilag valamit tenni, mert alapjában véve semmivel sem tudunk védekezni a gonosz ellen. A büntetésnek, ha az csupán egy haragos pillantásból áll is, célja kell, hogy legyen. Tudósaink afölött vitatkoznak, hogy vajjon a büntetés célja a hibázó megjavítása-e, vagy pedig a társadalom megvédése a hiba újabb elkövetésétől. Az első keresztyéneknek nem volt reá szükségük, hogy afölött vitatkozzanak. Számukra az egyén és társadalom között ellentét nem volt. Számukra minden egyes ember a test tagja és ennek az oszthatatlan egésznek a rendeltetése: Krisztusnak, az ő fejüknek dicsőítése. S ha büntetni kellett, ennél sem lehetett más cél, minthogy a Főnek, Krisztusnak meggyalázott dicsőségét ismét helyreállítsák. Nehezünkre eshetik, hogy e gondolatokat a mi gondolatainkra átfordítsuk, mert a mi életünk nem az az élet, mely e gondolatok mögött áll. Sejtjük azonban, hogy a büntetés minden magas célja mellett sem lehetett kemény, érzékellen és mértéktelen; hatásában lehetett hatalmas és megrázó, azonban meg is szűnhetett, ugyanabból a lélekből, melyből kirótták, be is szüntethették.

Miért parancsolt Pál nekik itt megállást? Mert nem akarta, hogy az ő megsértőjét a felettébb való bánat eméssze. Ez nem lágyság, száanalom, ami őt erre indítja, sőt ellenkezőleg: a legnagyobb buzgóság Istenért, ami a megsértőnek mindenesetre javára van. Azonban Istenről és Krisztustól gondolkozik és szól így, ha barátait, akiket előbb szigorúságra intett, most ismét eltiltja a szigorúságtól és azt parancsolja nekik, hogy bocsásanak meg és vigasztalják. Az egész bibliában valami idegenkedést látunk mindentől, ami túlságosan nagy. Ne legyen túl nagy istentelenség, túl nagy igazságosság, túl nagy hatalom, túl nagy öröm és túl nagy szomorúság. Minden „túl nagy“ megemészti az embert. Isten és az ő műve számára használhatatlanná teszi,

közé és Isten akarata, Isten megváltása, Isten megbocsátása közé falat emel. Isten emberei járjanak és keljenek, de ne túlságosan biztosan. Ha szükség, meg kell törniök és bizonyos esetekben a büntetésnek is erre kell szolgálnia, de itt sem kell túlságosan zúzniok. A repedezett nádszálát nem törí szét; a végső életkedvnek meg kell maradnia. Tehát sem felfúvalkodás, sem pusztulás — ez a Pál véleménye, ezért parancsol a büntetés után megállást, szeretetet és megbocsátást. A felfúvalkodás ez esetben talán saját barátaiban volt, akik jószándékú buzgóságukban ellenségüket a pusztába akarták üzni és a pusztában akarták hagyni. Csak farizeusokká ne legyenek, mert különben — amikor azt gondolják, hogy jót tesznek — a sátán nyerné meg a játékot és ellenségük sorsa, ha ők az illetőt feltartóztathatatlanul tovább büntették volna, a pusztulás, elkeseredés és kétségbeesés kellene, hogy legyen és ez ismét az ördög diadala lenne. Éppen Istenért nem lehet sem az egyik, sem a másik. Istenben kell mindennek együtt maradnia, ellenségnek és barátoknak, éppenezért a büntetésnek és a megbocsátásnak is. Milyen igazi megváltás volna ez nekünk és a gonoszoknak, ha mi ismét így együtt lehetnénk Istenben és ismét megtanulnók, hogy féljük Istent és kerüljünk minden túlságosan nagyot.

Azért kérek titeket, hogy tanusítsatok iránta szeretetet! Csodálatos íge ez, melyet azonban csak az Isten kegyelmének útján érthetünk meg. Ebből látjuk meg, hogy Pál milyen komolyan vette azt, hogy a büntetés is csak a megbocsátásnak egyik oldala és ezért nem szabad nagyon messze mennie. Megtörténhetik velünk, hogy egy embernek megbocsátunk s azután meg nem szívesen nézzük, ha neki mások is megbocsátanak és ismét maguk közé fogadják. A magunk neheztelésének véget velünk, de mégis szívesen vennők, hogy másokkal még egy kicsit folytatódjék a dolog. Talán az lenne a próbaköve, hogy büntetésünk és megbocsátásunk igazi, valódi és az első forrásból fakad-e, ha másoknak is elmondhatjuk: én, én magam, a gértett, kérek titeket, szeressétek ismét az én megsértőmet. Ezt azonban nemcsak szavakkal kell mondanunk. A másik feltűnő dolog e szavakban az a tény, hogy Pál olvasóiról föltételezheti, hogy van szeretetük és csak meg kell mutatniok, mint ahogy egy csapatot megnyitnak, aztán egészen magától értetődőleg ömlik a víz. Az első keresztyéneknek volt szeretetük, amely min-